

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 552/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného Mgr. Matejom Krajčim, PhD. advokátom, Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Tos 9/2023 z 8. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Tos 9/2023 z 8. marca 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ, ktorý vystupuje v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 T 25/2015 v procesnom postavení obžalovaného, podal 6. novembra 2022 prostredníctvom svojho právneho zástupcu návrh na vylúčenie samosudkyne JUDr. Ivety Willantovej z vykonávania úkonov trestného konania vo svojej trestnej veci podľa § 31 a nasl. Trestného poriadku. O návrhu sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením č. k. 2 T 25/2015 z 21. novembra 2022 tak, že samosudkyňa JUDr. Iveta Willantová nie je vylúčená z vykonávania úkonov vo veci trestného konania sťažovateľa.

3. Proti uzneseniu okresného súdu z 21. novembra 2022 podal sťažovateľ 30. novembra 2022 sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie okresného súdu zrušil. Svoje rozhodnutie v podstatnom odôvodnil tým, že sťažovateľ nespĺnil povinnosť vyplývajúcu z § 31 ods. 5 Trestného poriadku a návrh nepodal bez meškania, len čo sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Zároveň uviedol, že námietky sťažovateľa atakujúce procesný postup samosudkyne nie sú spôsobilé vyvolať konanie o vylúčení, resp. o nevyvylúčení samosudkyne z vykonávania úkonov trestného konania z dôvodu, že v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku sa o námietkach procesného charakteru vyjadrujúcich len nespokojnosť s procesným postupom súdu v konaní nemôže konať. Krajský súd tak dospel k záveru, že okresný súd nemal vo veci návrhu sťažovateľa vôbec konať.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu nesúhlasí a považuje ho za porušujúce ním označené články ústavy a dohovoru. Poukazujúc na relevantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), sťažovateľ v podstatnom uviedol, že odôvodnenie napadnutého uznesenia nespĺňa atribúty obsahu označených práv, keďže krajský súd sa podľa jeho názoru nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi argumentmi uvedenými v sťažnosti.

5. Sťažovateľ je toho názoru, že ním uplatnené námietky mali v okolnostiach jeho trestnej veci podstatný charakter, a preto bolo z hľadiska požiadaviek tvoriacich integrálnu súčasť základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhnutné, aby sa s nimi krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vysporiadal, t. j. zaujal k nim jednoznačný a nespochybniteľný právny záver.

6. Sťažovateľ tvrdí, že sa o dôvodoch, o ktoré rozšíril dôvody subjektívnej zaujatosti samosudkyne JUDr. Willantovej, dozvedel z obsahu uznesenia krajského súdu č. k. 3 To 69/2021 zo 7. júna 2022, ktoré mu bolo doručené 2. novembra 2022. Návrh na vylúčenie sudkyne podal 5. novembra 2022, teda do 3 dní odo dňa, keď sa o dôvodoch vylúčenia samosudkyne dozvedel. Napriek danej skutočnosti krajský súd uviedol, že sťažovateľ nepodal svoj návrh bez meškania. S uvedeným právnym názorom sťažovateľ nesúhlasí a na podporu svojej argumentácie uviedol, že v bode 61 svojho návrhu v bodoch a) až x5) špecifikoval celý rozsah námietok subjektívnej zaujatosti sudkyne a v bodoch r) až x5) uviedol nové dôvody, ktoré vznikli po poslednej námietke zaujatosti. Na uvedené argumenty krajský súd v napadnutom uznesení nereagoval.

7. Krajský súd rovnako nezaujal stanovisko ani k rozhodnutiu ESLP vo veci Mucha proti Slovenskej republike z 25. novembra 2021, ktorým sťažovateľ v návrhu taktiež argumentoval. Krajský súd tak sťažovateľovi nedal v obsahu napadnutého uznesenia žiadnu relevantnú odpoveď na daný argument. Odôvodnenie napadnutého uznesenia preto sťažovateľ považuje za nepreskúmateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ považuje právny záver krajského súdu založený na aplikácii § 32 ods. 6 Trestného poriadku za nesprávny a je presvedčený, že okresný súd mal konať o námietke zaujatosti, ktorá je podľa jeho názoru v plnom rozsahu dôvodná.

9. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o porušeníach ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy, resp. iné na to príslušné orgány verejnej moci (IV. ÚS 574/2018). Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

10. Trestné konanie je vo vzťahu k obžalovanému od podania žaloby proces, v ktorom sa v rámci jednotlivých jeho štádií môžu naprávať jednotlivé pochybenia súdov, a preto spravidla až po skončení trestného konania vo vzťahu k odsúdenému možno ústavnou sťažnosťou namietat pochybenia, ktoré viedli k porušeniu jeho základných práv. Hustota kontrolného systému trestného procesu je preto určujúcim prvkom prístupu ústavného súdu k druhovo rôznym procesným rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní a súdov v trestnom konaní tak, aby sa nepoprela podstata a účel samotného súdneho konania v rámci systému jeho opravných prostriedkov.

11. Podstatou tvrdení sťažovateľa je to, že v dôsledku v rovine podústavného práva nesprávneho právneho názoru okresného súdu a krajského súdu nedošlo k vylúčeniu samosudkyne okresného súdu vykonávajúcej procesné úkony trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Ústavný súd poukazuje na § 316 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, podľa ktorého je dôvodom na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa jeho rozhodovanie v nezákonnom zložení. Pod tento dôvod je možné subsumovať aj prípad, ak rozhodoval vylúčený sudca. Podobne podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku možno podať v trestnej veci dovolanie, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

12. Konštrukcia uvedeného dovolacieho dôvodu sa prejavuje i v tom, že s námietkami sťažovateľa, ktoré uvádza v ústavnej sťažnosti, sa v prípade pokračovania trestného konania odsudzujúcim rozsudkom bude musieť zaoberať a vyvodit' z nich následky nielen súd, ktorý bude rozhodovať ako súd dovolací, ale aj súd, ktorý bude rozhodovať o odvolaní sťažovateľa. Za daných okolností nie je prípustné, aby bolo ústavnou sťažnosťou vstupované do právomoci všeobecných súdov pri výklade procesných noriem podústavného práva.

13. Ústavný súd konštatuje, že v tomto štádiu konania nie sú vyčerpané právne prostriedky, ktoré sťažovateľovi priznáva Trestný poriadok na ochranu jeho ústavných práv, a preto je ústavná sťažnosť neprípustná a z uvedeného dôvodu bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu